

İSLÂMÎ İLİMLER DERGİSİ

İSLÂMÎ İLİMLER DERGİSİ | THE JOURNAL OF ISLAMIC SCIENCES

ISSN: 1306-7044

e-ISSN: 3023-7661

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/islamiilimler>

Sayı/Issue: 40 (Mart/ March 2025)

Yayıncı | Publisher

Çorum Çağrı Eğitim Vakfı
Çorum Çağrı Education Foundation, TÜRKİYE
Hamit GÖKGÖZ
publisher@islamiilimlerdergisi.org

Yayıncı Sayfası | Publisher Page

<https://islamiilimlerdergisi.org/>

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü | Manager of Publication

Murat ERDEM
Çorum Çağrı Eğitim Vakfı
Çorum Çağrı Education Foundation, TÜRKİYE
muraterdemcagri@hotmail.com

Baş Editör | Editor in Chief

Prof. Dr. Mehmet Mahfuz SÖYLEMEZ
<https://orcid.org/0000-0002-8966-5716>
İstanbul Üniversitesi | University
İlahiyat Fakültesi | Faculty of Theology, TÜRKİYE
<https://ror.org/03a5qrr21>
mehmet.mahfuz@yahoo.com

Editör | Editor

Dr. Yakup AKYÜREK
<https://orcid.org/0000-0003-3331-7090>
Şırnak Üniversitesi | University
İlahiyat Fakültesi | Faculty of Theology, TÜRKİYE
<https://ror.org/01fcvk23>
yakupakyurek47@gmail.com

Editör Yardımcıları | Editorial Assistants

Öğr. Gör. | Specialist Lec. Emre İlbars
<https://orcid.org/0000-0002-8359-8364>
Yakın Doğu Üniversitesi | Near East University
İlahiyat Fakültesi | Faculty of Theology, KKTC
<https://ror.org/02x8svs93>
emre.ilbars@neu.edu.tr

Arş. Gör. Firdevs Yıldız

<https://orcid.org/0000-0001-9653-1102>
Sakarya Üniversitesi | University
İlahiyat Fakültesi | Faculty of Theology, TÜRKİYE
<https://ror.org/04ttnw109>
firdevsyildiz@sakarya.edu.tr

Sosyal Medya | Social Media

Emre İLBARS

E-Yayım | Electronic Publication

30 Kasım | November 2024
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/islamiilimler>

Yönetim Yeri | Executive Office

İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi,
Baba Hasan Alemleri Mahallesi Horhor Cad. Kavalalı sokak
No: 1 A Blok 34091 Fatih/İSTANBUL
Tel: 212.5326015/27717 Fax: 0212.5326207
e-mail: iletisim@islamiilimlerdergisi.org

Etik Beyan Adresi / Complaints

dergiislamiilimler@gmail.com

Dizinlenme Bilgileri | Indexing

- TR Dizin
- DOAJ
- Index Islamicus
- MLA International Bibliography
- EBSCO-Host: Academic Search Ultimate
- Erih Plus

Yayın Kurulu | Editorial Board

Prof. Dr. Mehmet Mahfuz SÖYLEMEZ
<https://orcid.org/0000-0002-8966-5716>
İstanbul Üniversitesi | University, TÜRKİYE

Prof. Dr. Cemalettin ERDEMCİ
<https://orcid.org/0000-0002-6524-4749>
Siirt Üniversitesi | University, TÜRKİYE

Prof. Dr. Hakan OLGUN
<https://orcid.org/0000-0001-7441-0799>
İstanbul Üniversitesi | University, TÜRKİYE

Prof. Dr. Şevket KOTAN
<https://orcid.org/0000-0002-6491-7235>
İstanbul Üniversitesi | University, TÜRKİYE

Prof. Dr. Mehmet ALICI
<https://orcid.org/0000-0002-9805-5768>
Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi | University, TÜRKİYE

Prof. Dr. Gürbüz DENİZ
<https://orcid.org/0000-0002-9651-9645>
Ankara Üniversitesi | University, TÜRKİYE

Doç. Dr. Mehmet Nuri GÜLER
<https://orcid.org/0000-0001-6287-9573>
Yakın Doğu Üniversitesi | Near East University, KKTC

Doç. Dr. Mehmet YAŞAR
<https://orcid.org/0000-0003-3520-5973>
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi | University, TÜRKİYE

Dr. Andreas Görke
<https://orcid.org/0000-0002-3241-2048>
Edinburgh University

Dr. Metin Omer
<https://orcid.org/0000-0003-3898-6920>
Ovidius University of Constanta

Dr. Adriana Cupcea
<https://orcid.org/0000-0001-9001-0517>
Romanian Institute for Research on Minorities Issues

Danışma Kurulu | Advisory Board

Prof. Dr. Şinasi GÜNDÜZ
<https://orcid.org/0000-0003-3393-7302>
İstanbul Üniversitesi | University, TÜRKİYE

Prof. Dr. Sahip BEROJE
<https://orcid.org/0000-0001-5997-7930>
Bingöl Üniversitesi | University, TÜRKİYE

Prof. Dr. Mehmet EVKURAN
<https://orcid.org/0000-0001-8616-111X>
Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi | University, TÜRKİYE

Prof. Dr. Cemil HAKYEMEZ
<https://orcid.org/0000-0002-0525-1293>

Hitit Üniversitesi | University, TÜRKİYE

Prof. Dr. Selim TÜRCAN
<https://orcid.org/0000-0001-7618-3868>

Hitit Üniversitesi | University, TÜRKİYE

Prof. Dr. Ferruh ÖZPİLAVCI
<https://orcid.org/0000-0002-0668-8796>
Marmara Üniversitesi | University, TÜRKİYE

Prof. Dr. Ahmet Erhan ŞEKERCİ
<https://orcid.org/0000-0001-5130-8564>
İstanbul Üniversitesi | University, TÜRKİYE

Prof. Dr. Enver ARPA
<https://orcid.org/0000-0003-0926-1656>
Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi | University, TÜRKİYE

Prof. Dr. Hüseyin HANSU
<https://orcid.org/0000-0002-9021-893X>
İstanbul Üniversitesi | University, TÜRKİYE

Prof. Dr. Serdar Kurnaz
<https://orcid.org/0000-0002-7883-4369>
Humboldt-Universität zu Berlin

Prof. Dr. David Pestroi
University of Bucharest

Doç. Dr. Kasım ERTAŞ
<https://orcid.org/0000-0002-7666-3367>
Şırnak Üniversitesi | University, TÜRKİYE

Doç. Dr. İsmet TUNÇ
<https://orcid.org/0000-0002-4767-8412>
Şırnak Üniversitesi | University, TÜRKİYE

Doç. Dr. Mehmet ÇETİN
<https://orcid.org/0000-0002-3676-0912>
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi | University, TÜRKİYE

Doç. Dr. Hakan Temir
<https://orcid.org/0000-0002-4142-6310>
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi | University, TÜRKİYE

Doç. Dr. Mehmet Yaşar
<https://orcid.org/0000-0003-3520-5973>
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi | University, TÜRKİYE

Dr. Edip AKYOL
<https://orcid.org/0000-0003-0757-216X>
Diyanet İşleri Başkanlığı | TÜRKİYE

Dr. Nurgül ÇELEBİ
<https://orcid.org/0000-0002-8011-0132>
Eötvös Lorand University | MACARİSTAN

Alan Editörleri | Section Editors

İngilizce | English

Dr. Ayşe DEMİREL UÇAN

<https://orcid.org/0000-0001-9896-3339>

Marmara Üniversitesi | University

İlahiyat Fakültesi | Faculty of Theology, TÜRKİYE

<https://ror.org/02kswqa67>

aysedemirel2@gmail.com

Dr. Merve PALANCI

<https://orcid.org/0000-0002-0257-1830>

Mardin Artuklu Üniversitesi | University

İlahiyat Fakültesi | Faculty of Theology, TÜRKİYE

<https://ror.org/0396cd675>

mervepalanci@artuklu.edu.tr

Felsefe | Philosophy

Prof. Dr. Ahmet Erhan ŞEKERCİ

<https://orcid.org/0000-0001-5130-8564>

İstanbul Üniversitesi | University

İlahiyat Fakültesi | Faculty of Theology, TÜRKİYE

<https://ror.org/03a5qrr21>

ahmetsekerici@gmail.com

Doç. Dr. Turgut AKYÜZ

<https://orcid.org/0000-0002-1763-6289>

Gümüşhane Üniversitesi | University

İlahiyat Fakültesi Faculty of Theology, TÜRKİYE

<https://ror.org/00r9t7n55>

turgutmantiki@gmail.com

Dr. Öğr. Üyesi İzzet GÜLAÇAR

<https://orcid.org/0000-0002-9262-1423>

Muş Alparslan Üniversitesi | University

İlahiyat Fakültesi | Faculty of Theology, TÜRKİYE

<https://ror.org/009axq942>

izzetgulacar@gmail.com

Arş. Gör. Mustafa Dönmez

<https://orcid.org/0000-0002-9194-6824>

Muş Alparslan Üniversitesi | University

İlahiyat Fakültesi | Faculty of Theology, TÜRKİYE

<https://ror.org/009axq942>

mstfdnmz1@hotmail.com

Eğitim | Education

Doç. Dr. Muhammed Muhdi GÜNDÜZ

<https://orcid.org/0000-0003-0262-1989>

Siirt Üniversitesi | University

İlahiyat Fakültesi | Faculty of Theology, TÜRKİYE

<https://ror.org/05ptwtz25>

mehdi.g82@gmail.com

Hadis | Hadith

Doç. Dr. Yusuf SUIÇMEZ

<https://orcid.org/0000-0001-8967-9766>

Yakın Doğu Üniversitesi | Near East University

İlahiyat Fakültesi | Faculty of Theology, KKTC

<https://ror.org/02x8svs93>

ysuicmez@gmail.com

İslam Hukuku | Islamic Law

Dr. Öğr. Üyesi Hatice Kübra KAHYA

<https://orcid.org/0000-0002-1976-7354>

İstanbul Üniversitesi | University

İlahiyat Fakültesi | Faculty of Theology, TÜRKİYE

<https://ror.org/03a5qrr21>

hatice.kahya@istanbul.edu.tr

Öğr. Gör. Kübra NUGAY

<https://orcid.org/0000-0002-0773-0335>

University of Bergen

<https://ror.org/03zga2b32>

kubra.nugay@uib.no

Kelam | Islamic Theology

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet AKTAŞ

<https://orcid.org/0000-0002-4058-9791>

Mardin Artuklu Üniversitesi | University

İlahiyat Fakültesi | Faculty of Theology, TÜRKİYE

<https://ror.org/0396cd675>

aktashmehmet@gmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Güvenç ŞENSOY

<https://orcid.org/0000-0002-7003-4228>

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi | University

İlahiyat Fakültesi | Faculty of Theology, TÜRKİYE

<https://ror.org/01dvabv26>

guvenc.sensoy@beun.edu.tr

Dinler Tarihi | History of Religions

Dr. Öğr. Üyesi Yunus KAYMAZ

<https://orcid.org/0000-0001-7270-3571>

Bingöl Üniversitesi | University

İlahiyat Fakültesi | Faculty of Theology, TÜRKİYE

<https://ror.org/03hx84x94>

ykaymaz@bingol.edu.tr

Psikoloji | Psychology

Dr. Öğr. Üyesi Bilal KARTAL

<https://orcid.org/0000-0001-9537-3835>

Dicle Üniversitesi | University

İlahiyat Fakültesi | Faculty of Theology, TÜRKİYE

<https://ror.org/0257dtg16>

bilalkrtl@gmail.com

Tarih | History

Dr. Öğr. Üyesi Samet ŞENEL

<https://orcid.org/0000-0003-1909-170X>

Trabzon Üniversitesi | University

İlahiyat Fakültesi | Faculty of Theology, TÜRKİYE

<https://ror.org/04mmwq306>

sametsenel@trabzon.edu.tr

Tefsir | Tafsir

Dr. Merve PALANCI

<https://orcid.org/0000-0002-0257-1830>

Mardin Artuklu Üniversitesi | University
İlahiyat Fakültesi | Faculty of Theology, TÜRKİYE

<https://ror.org/0396cd675>

mervepalanci@artuklu.edu.tr

Öğr. Gör. Mehmet Emin BELİKTAY

<https://orcid.org/0009-0004-7669-8609>

Mardin Artuklu Üniversitesi | University
İlahiyat Fakültesi | Faculty of Theology, TÜRKİYE

<https://ror.org/0396cd675>

mehmeteminbeliktay@artuklu.edu.tr

Arap Dili ve Edebiyatı | Arabic Language and Literature

Doç. Dr. Cumali BAYLU

<https://orcid.org/0000-0001-6454-2173>

Diyanet Akademisi Başkanlığı, TÜRKİYE

<https://ror.org/007x4cq57>

cumalibaylu@gmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Muahmet ÇELİK

<https://orcid.org/0000-0003-0222-9784>

Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi | Vakıf University
İlahiyat Fakültesi | Faculty of Theology, TÜRKİYE

<https://ror.org/04mma4681>

makulvemakbul@hotmail.com

Mezhepler Tarihi | History of Islamic Sects

Doç. Dr. Fevzi RENÇBER

<https://orcid.org/0000-0002-5676-7871>

Şırnak Üniversitesi | University
İlahiyat Fakültesi | Faculty of Theology, TÜRKİYE

<https://ror.org/01fcvkv23>

fevzirencber@hotmail.com

Tasavvuf | Mysticism

Dr. Öğr. Üyesi Muhammed Yusuf AKBAK

<https://orcid.org/0000-0002-5042-8983>

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, University
İlahiyat Fakültesi | Faculty of Theology, TÜRKİYE

<https://ror.org/01rpe9k96>

muhammedyusuf.akbak@gop.edu.tr

Edebiyat | Literature

Dr. Rıdvan SAİTOĞLU

<https://orcid.org/0000-0002-9200-998X>

Muş Alparslan Üniversitesi | University
İlahiyat Fakültesi | Faculty of Theology, TÜRKİYE

<https://ror.org/009axq942>

r.kabak@alparslan.edu.tr

Sosyoloji | Sociology

Dr. Öğr. Üyesi Hasan SARI

<https://orcid.org/0000-0002-6355-4516>

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi | University
İlahiyat Fakültesi | Faculty of Theology, TÜRKİYE

<https://ror.org/056hcg41>

hasan.sari@mku.edu.tr

Sosyoloji | Sociology

Doç. Dr. Tacetdin Bıyık

<https://orcid.org/0000-0003-2204-7814>

Malatya İnönü Üniversitesi | University
İlahiyat Fakültesi | Faculty of Theology, TÜRKİYE

<https://ror.org/04asck240>

tacetinbiyik@hotmail.com

Yazım ve Dil Editörleri | Redaction

Öğr. Gör. | Specialist Lec. Emre İlbars

<https://orcid.org/0000-0002-8359-8364>

Yakın Doğu Üniversitesi | Near East University
İlahiyat Fakültesi | Faculty of Theology, KKTC

<https://ror.org/02x8svs93>

emre.ilbars@neu.edu.tr

Arş. Gör. Firdevs Yıldız

<https://orcid.org/0000-0001-9653-1102>

Sakarya Üniversitesi | University
İlahiyat Fakültesi | Faculty of Theology, TÜRKİYE

<https://ror.org/04ttnw109>

firdevsyildiz@sakarya.edu.tr

Dr. Kadir TÜRKMEN

<https://orcid.org/0000-0002-1316-1984>

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi | University
İlahiyat Fakültesi | Faculty of Theology, TÜRKİYE

<https://ror.org/05n2cz176>

k_turkmen@outlook.com

Öğr. Gör. | Specialist Lec. Meryem SEZGİN

<https://orcid.org/0000-0002-5756-4195>

Yakın Doğu Üniversitesi | Near East University
İlahiyat Fakültesi | Faculty of Theology, KKTC

<https://ror.org/02x8svs93>

meryemsezginn@hotmail.com

Doktora Öğrencisi | Ph.D. Student Gülay ÖZKAN KONUK

<https://orcid.org/0000-0002-2782-5120>

Sakarya Üniversitesi | University
İlahiyat Fakültesi | Faculty of Theology, TÜRKİYE

<https://ror.org/04ttnw109>

gulayozkan007@gmail.com

İslami İlimler Dergisi, Çorum Çağrı Eğitim Vakfı tarafından yayımlanır. Din, felsefe, tarih, sosyoloji ve psikoloji alanlarında Türkçe ve İngilizce özgün araştırma makalelerini yayınlamak ulusal ve uluslararası düzeyde bilgi paylaşımına katkıda bulunmayı amaçlar. Makale değerlendirme ve yayın süreci için herhangi bir ücret talep etmez. Gönderilen makaleler, iki dış hakem tarafından çift taraflı kör hakemlik değerlendirmesine tabi tutulur. Çalışmalar **CC BY-NC 4.0** lisansı altında yayımlanır.

The Journal of Islamic Sciences is published by Çorum Çağrı Education Foundation, Çorum, Türkiye. The Journal of Islamic Sciences aims to contribute to sharing knowledge at national and international levels by publishing original research articles in Turkish and English in the fields of religion, philosophy, history, sociology, and psychology. The Journal of Islamic Sciences does not charge any article submission, processing charges, or printing charges from the authors. The Journal of Islamic Sciences uses a double-anonymized review fulfilled by at least two reviewers. Articles licensed under the **CC BY-NC**.

İçindekiler | Contents

Araştırma Makaleleri | Research Articles

Ahmet Özalp

Unutulmaya Yüz Tutmuş Bir Eğitim Destek Geleneği: Şark Medreselerinde
Tayin/Râtıb Sistemi / A Fading Tradition of Educational Support:
The Tayin/Ratib System in the Sharq (East) Madrasahs of Turkey 1

Bünyamin Korucu

Hanefî Fıkhdında Kuvvetliyi Zayıfa Takdim İlkesi ile İstidlâl: Kudûrî ve Serahsî Örneği /
Argumentation Based on the Principle of Prioritisation of the Strong Over the
Weak in Hanafî Fiqh: The Case of al-Qudûrî and al-Sarakhsî..... 25

Hatice Coşkun

Yunus Emre'nin Bitüre Başı ve Yarayla İlişkili İfadelerine Dair Bir Bağlam İncelemesi /
A Contextual Analysis on Yunus Emre's Expressions Related to Bitüre Başı and the Wound 43

Ramazan Aslan / İlyas Karşlı

Arap Meselleri: Oluşum Süreci ve Tedvin Çalışmaları /
Arabic Proverbs: Formation Process and Tadwin Studies 61

Tuğrul Niyazibeyoğlu

Üniversite Sınavı Hazırlık Sürecinde İmam Hatip Lisesi Öğrencilerinin Başvurdukları Dinî Başa
Çıkma Yöntemleri / Religious Coping Strategies of Imam Hatip High School Students During
Process of the University Entrance Exam Preparation..... 79

Mustafa Cabir Altıntaş

Din Eğitiminde Yapay Zekâ Teknolojileri: Fırsatlar ve Etik Tartışmalar / Artificial Intelligence
Technologies in Religious Education: Opportunities and Ethical Debates 95

Ömer Özdemir / İrfan Erdoğan

İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinin Pedagojik Formasyon Derslerine
Yönelik Metaforik Algıları / The Metaphorical Perceptions of the Students
of Faculty of Theology Toward Pedagogical Formation Courses..... 121

Veysi Turun

Hüdâyname: Klasik İslâm Tarihçilerinin Antik İran'a Dair Temel Bilgi Kaynağı /

Khwadâynameh: Classical Islamic Historians' Main Source of Knowledge on Ancient Iran.....147

Muhammet Musab Özden

Tedvîn Dönemi Sosyo-Kültürel Şartların Tefsire Yansıması /

Reflection of Socio-Cultural Conditions of the Period of Tadwîn on Tafsîr173

Ersin Çelik

Ömer en-Neseffî'nin Tefsîr-i Neseffî Adlı Farsça Eseri Bağlamında Klasik Dönem

Kur'an Tercümelerinde Tefsir Tercihleri Üzerine Bir Değerlendirme / An Evaluation

of the Preferences of Interpretation in Classical Period Qur'ân Translations in the

Context of 'Omar al-Nasafi's Persian Work Tafsîr-i Nasafî.....189

İbrahim Saylan

Kaffâl eş-Şâşî el-Kebîr'in Şemâ'ilü'n-Nübüvve Adlı Eserinin Muhteva Bakımından Analizi /

A Content Analysis of Qaffâl al-Shâshî al-Kabîr's Shamâ'il al-Nubuwwah209

Seda Açıkgöz / Asude Coşkunsever

Bir Yöntem Olarak Pozitif Psikoterapi Yaklaşımının Manevi Danışmanlık ve Rehberlik

Uygulamalarında Kullanılabilirliği / The Applicability of Positive Psychotherapy

Approach as a Method in Spiritual Counseling and Guidance Practices.....237

Muhammet Emin Efe

Ebü'l-Haccâc'ın et-Tilâve ğayru'l-metlûv ve'l-kirâ'e ğayru'l-maqrû' Adlı Risâlesinin

Tahkik ve Tahlili / Critical Edition and Analysis of Abû al-Ĥajjâj's Treatise al-Tilâwa

ghayr al-matluw wa al-qirâ'a ghayr al-maqrû'255

Sultan Şimşek

Arap Edebiyatı Tarihi Kaynaklarında Memlûkler Döneminin Görünürlüğü:

Özgünlük ve Yok Sayılmak Arasında / The Visibility of the Mamluk Era in the

Sources of Arabic Literary History: Between Originality and Neglect.....267

Şeyma Yeşilyayla

Mecazın Vaz'îliği Problemi: Dil ve Fıkıh Usulü Açısından Bir İnceleme /

The Issue of the Conventionality of Metaphor: An Analysis from

the Perspectives of Linguistics and Uşûl al-Fiqh.....287

Ramazan Tatal

Kur'ân-ı Kerîm'de İstifhâm-ı İnkârî Üslûbu: Anlam ve Etki Analizi /

The Style of Istifhâm-ı Inkârî in the Holy Qur'an: an Analysis of Meaning and Impact.....305

Ahmet Batur

Ebû Ya'lâ el-Ferrâ'nın el-'Udde fî Usûli'l-fikh Adlı Eseri Çerçevesinde Sünnet Anlayışı /

Understanding of Abu Ya'la al-Farra's Sunnah within the Framework of

His Work titled al-Udda fi usuli al-Fiqh.....321

Şule Soyal Şenol

Seyyid Mehmed Çelebî en-Nevşehrî'nin Risâle fî Cevâzi Ehâdîsi'l-Mevzû'a
li-Tarğib ve Terhib İsimli Eseri: Tahkik, Tercüme ve Değerlendirme /
Tahkik, Translation and Evaluation of Sayyid Mehmed Chalabî an-Nawsehrî's
Risâla fî Jawâzi Ehâdîsi'l-Mawzû'a li-Tarğib wa Terhib.....349

Furkan Düzenli

Zorunlu Göç Hareketi Olarak Hicret: Sosyolojik Bir Analiz /
Hijra as a Forced Migration Movement: A Sociological Analysis.....371

Mahsum Aytepe

Transhümanizmde İnsanın Bütünlüğü Sorunu /
The Problem of Human Integrity in Transhumanism.....389

Çeviri Makalesi | Translation Article**Tuğba Taşdemir / Beyza Nur Çavuş**

Pragmatik Gerçekçi Bir Din Felsefesi / A Pragmatic Realist Philosophy of Religion.....409

